

Uusi itsenäistyminen käynnisti Virossa suurten muutosten kauden. Kehityksen suunta ja tavoitteet on ollut selvä alusta lähtien: kohti länsimaista hyvinvointia.

VIRON MAANMITTAUSLAITOKSEN, Maa-ametin, historia itsenäisenä organisaationa alkoi 16.1.1990, sillä ennen II maailmansotaa maanmittausasioista vastannut organisaatio oli yksi maa- ja metsätalousministeriön osastoista.

Maa-ametissa työskentelee runsaat 300 henkilöä, ja sen vuosibudjetti on 19 miljoonaa euroa. Vaikka Maa-amet henkilömäärältään onkin suomalaista virkaveljeään pienempi, niin tehtäviltään se on kotoista Maanmittauslaitostamme laajempi. Viraston toimiala kun ulottuu maapolitiikan hoidosta maaperäkartoitukseen.

Maareformi jatkuu edelleen

Maa-ametin tehtäviin kuuluu maareformin suunnittelu ja käytännön toteutus, valtion maiden hallinta ml. luonnonsuojelualueiden hallinta sekä kiinteistöjen arviointi ja kiinteistömarkkinoiden seuranta. Virasto vastaa myös valtion maaomaisuuden hoidosta.

Kommunismien jälkeen alkanut maareformi on edelleen kesken. Reformin lähtökohtana on ollut palauttaa maanomistus- ja kiinteistöolot vastaamaan vuoden 1940 tilannetta. Tällä hetkellä Viron pinta-alasta on noin 83 % rekisteröity kiinteistörekisteriin, rekisteriyksiköitä on noin 550 000, yhteenlaskettu pinta-ala noin 3,7 milj. hehtaaria. Tavoitteena on saada maiden palauttaminen valmiiksi vuoteen 2011 mennessä.

Maareformin yhteydessä muodostetaan valtiolle maareservi tulevaa käyttöä varten. Valtio ottaa haltuunsa maata, jolle ei ole löytynyt laillista omistajaa. Maareserviin kootaan metsämaata, jota käytetään vaihtomaana luonnonsuojelualueita muodostettaessa. Lisäksi reserviin otetaan maata taajamien julkisen rakentamisen tarpeisiin maata sekä raakamaata taajamien liepeiltä. Osan hallitsemastaan maa-alasta valtio jakaa maatalousmaaksi, johon voi saada käyttöoikeuden hakeuksesta.

Kirsi Mäkinen

MUUTOSTEN TUULET VIEVÄT VIROA VAUHDILLA

Kirsi Mäkinen

Virossa on eletty uudelleen itsenäistymisen jälkeen nopeiden muutosten aikaa. Kehitys on ollut vauhdikasta myös maanmittausalalla. Runsaassa 15 vuodessa maahan on rakennettu toimiva kiinteistörekisteri, pistetty pystyyn kartantuotantojärjestelmä sekä kartta-aineistojen verkkopalvelut.

Saumattomat maastotiedot

Virossa siirryttiin suoraan digitaaliseen kartan tuotantoon ja tiedonkeruuseen. Maa-ametin ylläpitämät peruspaikkatiedot ajantasaistetaan taajamista vähintään 3 vuoden välein ja haja-asutusalueilta vähintään 4 vuoden välein ilmakuvakartoituksena. Maa-amet on juuri ostanut itselleen digitaalisen ilmakuvakameran, myös laserkeilain ja oma kuvauslentokone ovat ostoslistalla. Laserkeilainta käytetään maastomallien tuottamiseen.

Paikkatietojärjestelmää uudistetaan parhaillaan karttalehtipohjaisesta järjestelmästä oliopohjaiseen tietokantaan, jossa koko maan tiedot ovat yhdessä saumattomassa tietokannassa. Tärkeimmille tietokannan kohteille (rakennukset, tiet, järvet ja joet) annetaan tulevaisuudessa yksilöivä tunnus, jolloin asiakkaille voidaan toimittaa pelkät muutostiedot (lisäykset, poistot) ilman koko aineistoa.

Tiedon ylläpidossa ollaan siirtymässä rekisterien hyväksikäyttöön ja eri tiedontuottajien yhteistyöhön, jolloin esimerkiksi tieviranomaiset päivittävät omat tietonsa suoraan yhteiseen paikkatietokantaan. Maa-amet tarjoaa myös muille tiedontuottajille työkaluja paikkatiedon käsittelyyn ja saa samalla ydigitaaliset tiedot omaan tietokantaansa. Esimerkiksi museovirastolla on käytössä selainsovellus historiallisten kohteiden sijaintitiedon tallentamiseen ja kunnille on tarjottu välineitä kaavatiedon päivittämiseen.

Mielenkiintoista oli myös kuulla, että maastotiedonkeruu tehdään nyt pääosin omana työnä, kun se alkuvaiheessa ostettiin kokonaan konsulteilta alihankintana.

Osoitteet ojennukseen

Vaikka perusmaastotietoa saakin jo koko maasta, tiedonkeruussa riittää vielä paljon töitä. Kuluvan vuoden tärkeimpiä hankkeita on valtakunnallisen osoitetietojärjestelmän perustaminen. Toistaiseksi Viro on ollut osoitetiedon villi länsi ilman yhteisiä menettelytapoja ja toimivaa osoitejärjestelmää. Asia on nyt hoidettu kuntoon lainsäädännön keinoin ja kunnat ja valtion laitokset on veloitettu ylläpitämään osoitejärjestelmää annettujen ohjeiden mukaisesti. Osoitetietojärjestelmän pystyttämisestä ja teknisestä ylläpidosta vastaa Maa-amet. Järjestelmä otetaan käyttöön 1.6.2008.

Toinen suuri meneillään oleva tiedonkeruuhankke on maankäytön rajoitusten rekisteröinti kiinteistörekisteriin. Näitäkin tietoja viranomaiset ylläpitävät yhteisvoimin.

Pekka Lehtonen

Viron maareformi jatkuu edelleen, kertoi Raivo Valner Maa-ametista. Tavoitteena on saada maiden palautus päätökseen vuonna 2002.

Pekka Lehtonen

Kristian Teiter esitteli Maa-ametin karttapalvelua.

Kolgan kartanolla on pitkä ja kiehtova historia. MHDIn seminaariin osallistujat tutustuivat kartanoon ja saivat kuulla, miten kartano monien vaiheiden jälkeen palautettiin alkuperäisille omistajilleen, Stenbockin suvulle.

Kirsi Mäkinen

Maa-amet huolehtii myös maan kiintopisteverkosta. Sielläkään ei muutoksilta ole välttytty: uusi korkeusjärjestelmä otetaan käyttöön 2011, ja parhaillaan on meneillään pysyvien GPS-asemien perustaminen.

Karttapalvelua kaikille

Maa-amet on kehittänyt aktiivisesti verkkopalveluitaan. Aineistoja on voinut selata netissä WMS-pohjaiseen karttapalvelun kautta vuodesta 2002 lähtien. Ilmainen ja kaikille avoin verkkopalvelu on lisännyt suosiotaan jatkuvasti. Kuluvana vuonna palveluun on tehty keskimäärin 110 miljoonaa karttihakua kuukaudessa.

Palvelussa on selattavissa kymmenkunta aineistoa, muun muassa kiinteistörekisteri ja -rajakartta, maastotiedot, Natura2000 ja muita suojelutietoja, kaava- ja

suunnitelmatietoja, geologisia tietoja sekä maaperätietoja.

Karttapalvelua ollaan parhaillaan uudistamassa. EU:n osin rahoittamassa hankkeessa palvelusta toteutetaan OGC-standardeihin pohjautuva uusi versio Open Source -työkaluilla. Osa uusista X-GIS-palveluista on jo otettu käyttöön.

Kirjoitus perustuu Raivo Valnerin ja Kristian Teiterin esityksiin Maanmittaushallinnon diplomi-insinöörit MHDIn ry:n seminaarissa Tallinnassa 31.8.2007.